

Mirroring Mirrors Mindset

פרשת ויקהל תשפ"ד

PARASHAS KI SISA

30 / 17-27

¹⁷ HASHEM spoke to Moses, saying: ¹⁸ "You shall make a copper Laver and its base of copper, for washing; place it between the Tent of Meeting and the Altar, and put water there. ¹⁹ From it, Aaron and his sons shall wash their hands together with their feet. ²⁰ Whenever they come to the Tent of Meeting, they shall wash with water and not die, or when they approach the Altar to serve, to raise up in smoke a fire-offering to HASHEM. ²¹ They shall wash their hands and feet and not die. It shall be for them an eternal decree, for him and his offspring for their generations."

⁸ He made the Laver of copper and its base of copper, from the mirrors of the legions who massed at the entrance of the Tent of Meeting.

2

38.

8. בְּקִרְיַת הַצְּבָאוֹת — From the legions of mirrors. The Laver [Kiyor] was a very large copper basin in the Tabernacle Courtyard from which the Kohanim were required to wash their hands and feet before performing the service. It was not made of copper from the regular contributions, since the Laver is not listed below (vs. 38-39) among the items that were made from that copper. Our verse tells us that the Laver was made exclusively from the brightly polished sheets of copper that women used as mirrors, in those days. When the call went out for contributions, the women came with their copper mirrors and piled them up at Moses' dwelling, which, until the erection of the Tabernacle, was known as the Tent of Meeting (33:7). Moses was reluctant to accept such gifts for the Tabernacle, because they had been used to incite lust. God told him he was wrong, however, because these very same mirrors had been instrumental in the survival of the nation. In Egypt, the men had come home at night exhausted from a long day of backbreaking labor in the fields, and the women had

used their mirrors to help entice them to continue normal family life. Thanks to this, legions of Jewish children were born. To the contrary, God said, not only should the mirrors be accepted, they should be used in their entirety to make the Laver. [The reason the Torah does not give a specific size for the Laver is that every single mirror had to go into it, no matter how big it would become — so sacred were those mirrors (Ibn Ezra).] The Laver was unique in that its water would be used in the future to bring peace between husband and wife by proving the innocence of women accused of adultery (see Numbers 5:17,28). Thus, the implements that brought husbands and wives together in Egypt were used exclusively to fashion the utensil that would end suspicion and animosity within families (Rashi).

* אֲשֶׁר צָבְאוּ — Those who massed. The women massed at Moses' tent to bring their mirrors (Rashi). The women had always massed at Moses' tent to pray and hear the teachings of God (Onkelos), and to rid themselves of the temptations and base pleasures of this world (Ibn Ezra).

3

314

R. Belsky

EINEI YISROEL

This parshah is followed by that of the Kiyor, the laver. The Kiyor was a copper vessel filled with spring-water, from which the Kohanim would purify their hands and feet prior to performing the service of the Mishkan. This is the first occasion that the Kiyor is mentioned in the Torah. It is absent from the lists of the Mishkan's vessels in Parshas Terumah and Tetzaveh. Furthermore, the Kiyor does not appear in the list of vessels that were made from the copper contributed as part of the terumas HaMishkan in Parshas Vayakhel.

In Vayakhel, the Torah tells us that the Kiyor was made בְּמִרְאוֹת צְבָאוֹת — of the mirrors of the legions that gathered at the entrance of the Tent of Meeting" (Shemos 38:8). Rashi explains that these legions were the nashim tzidkanios, the righteous women of Bnei Yisroel, who had come to contribute their copper mirrors to the Mishkan. Rashi also mentions that the copper mirrors were donated in addition to the terumas HaMishkan, and were not counted with the rest of the copper in the reckoning at the beginning of Parshas Pikudei.

Thus, the Kiyor is unique among the vessels of the Mishkan in that it was not constructed from the materials contributed by all the people, but only from this special contribution of the righteous women. The gathering of the women at the entrance to the Tent of Meeting shows us the extent to which the women desired to participate in the avodas HaMishkan. They therefore took their most prized possessions, the mirrors they would use to adorn themselves, which symbolized

the preoccupation with worldly matters, and dedicated them to the service of the Mishkan, declaring, "שְׂקֵר הוֹחַן וְהַבֵּל הַיּוֹפִי" — Grace is false and beauty is vanity" (Mishlei 31:30).

ולכאורה, צריכים היינו לשאול: הרי מוזכרים בפרשה כלים נוספים שהיו במשכן, ואף לא באחד מהם, פירטה התורה את המקור לחומר הגלם מהם נעשו הכלים. לא כתוב מי תרם את עצמי השיטים; לא הוזכר מניין הובא הזהב למנורה; וכדומה. רק בכיור, הכלי בו מקדש הכותן ידיו ורגליו קודם שיעבוד, חשוב כנראה לציין את מקור התרומה. ואם התורה רואה, שראוי שכל יהודי ידע לדורות, שאת הכיור עשו מאותן מראות של הנשים שבאו להתפלל פתח האוהל (אונקלוס, ראבי"ע) — משמע שהדבר מצריך עיון והבנה.

רלו

שלום

כי תשא

נתיבות

והענין והנהגה בית המקדש היה מכוון כנגד קומת האדם. ע"ד שבקומת האדם יש תחתיים שניים ושלישיים, המח הלב והאברים התחתונים, ותפקידו של יהודי להרים להשי"ת את כל חלקיו. כנגד זה היה בביהמ"ק, קדש הקדשים כנגד המח, ההיכל כנגד הלב, והחצר מקום מזבח החיצון כנגד האברים התחתונים, שכל חלק מביהמ"ק היה משפיע קדושה בכלל ישראל בחלק שהוא מכוון כנגדו. וזה הענין

שבמזבח החיצון שהוא כנגד האברים מדור התאוות, נאמר אש תמיד תוקד על המזבח, שאש הקדושה תבער את אש התאוות בבחי' הבלא מפיק הבלא.

ועפ"ז יל"ב שהכיור ענינו שנתן הקב"ה כלי לעשות על ידו הכנה קודם שנגשים לעבודת בית המקדש ועבודת המזבח. כי איך יוכל בשר ודם ליתן אשה לגשת אל הקודש לעבוד לפני השי"ת א' גדול ונורא, הלא זה למעלה מהשגת אנוש. לכך ניתן הכיור לשמש הכנה, בבואם אל אהל מועד או בגשתם אל המזבח לשרת, שכל כהן קודם כניסתו לעבודה היה טעון קידוש ידים ורגלים, והכהן הגדול ביום הקדוש בכניסתו לפני ולפנים היה טעון ה' טבילות

ועשרה קידושים, שקידוש זה פעל שינוי מהותי בכל האדם, ובבואם אל אהל מועד או בגשתם אל המזבח כאשר היו לפני כן רוחצים ידיהם ורגליהם מן הכיור עי"ז היתה משתנה כל מהותם ומציאותם. וכן ע"ד העבודה מרומז ברחיצת מים מן הכיור ענין התשובה, שיהודי ישוב בתשובה בגישתו לעבוד לפני השי"ת.

פלג הקנה יועץ קנא

וכן כל הקנה שאדם מכין לדבר מצוה היא גופה חשובה מצוה. הנה כי כן מן שכל מעשיו לשם שמים נמצא שכל ימיו עסוק במצוה. ומה טוב לבשא בשפתים קדם כל מעשה שיאמר שהוא עושה הקנה למצוה. כגון קדם אכילה שיאמר: הריני בא לאכל ולשתות כדי שיהא גופי בריא וזנוק לעבודת השם יתברך. וקדם השנה יאמר: הריני שוכב לישן כדי שתהא דעתי צלולה ומישבת עלי לעבודת השם יתברך. וקדם צאתו למשא ומתן יאמר: הריני הולך לשא ולתן ולהשפדל להרויח בסיצתא דשמיא כדי לפרנס את בני-ביתי כמו שצונו בנביא וכדי שאוכל לעשות צדקה וגמילות-חסדים וכל המצוות פתקוני. וכן בשבונה בית או בפעושה מלבוש וכדומה. וכן על זה הדרך בכל המעשה אשר עשה. ודבריו עושים פרות ששורה רוחניית וקדשה על הדברים הגופניים

ולמצוה תחשב לו ועוד שנוטל שכר גם על הדבורים האלה. ובלבד שיהיו מעשיו מסוימים עם דבריו, שלא יאכל וישתה יותר מדי לצבת בטן, אלא צדיק אוכל לשבע נפשו, ולא יישן יותר מדי ולא יתא להוט ויגע להעשיר יותר מדי כי אין מצער לה' להושיע ולהעשיר בין רב למעט. וכיון שעושה הכל לצורך עבודת קונו לא יבטל עבודתו מחמת אכילתו וישנתו ומשאו ומתנו, כי אז אתי מעשה מפיק מידי דבור ויושב בשמים ישחק לו. וכן כיון שעושה הכל לשם מצוה צריך לזרו ביותר שלא תהא מצוה הבאה בעברה. ויזהר במאכלו ושתותו ומשאו ומתנו שיהיה פדת וכהלכה ואז יחשב למצוה ה"ן מקד"ם ומאח"י וקובעין לו שכר. כן יזהר במאכלו לילך אחר המועיל ולא אחר הערב לחכו ומזיק. כי מלבד כי לא לרצון יהיה ולא למצוה יחשב גם ענוש יענוש על עברו על מה שאמרה תורה (דברים טו): ונשמרתם מאד לנפשתיכם;

יש מין הקנה אחרת שהיא בגופו על דרך דכתיב (עמוס ד. יב): הפון לקראת אלוקיך ישאל, דהינו כגון לרחץ פניו קדם תפלת שחרית ואם עומד יחף צריך לרחץ גם רגליו ושלא יהיו מטנפים. וכן יפון לקראת אלוקיו במלבושיו, אפילו כשמתפלל בלילה יחידי בביתו לא יעמד להתפלל אלא קדרה ומנהג המקום לעמד בפני גדולים, והוא הדין בפעוסק בתורה ששכינה כנגדו יהיה הדור בלבושו וישב בדרך כבוד כיושב לפני המלך. וגם כשמשכב על שלחנו ובפטר כשקברך ברפת המזון למלך הפבור שצריך לישב בדרך כבוד כי זה השלחן אשר לפני ה'. וידוע מעשה נורא שארע למורנו הרב ישאל נאג'אר בזמן האר"י ז"ל. מה טוב לזהר להתעטף בפרג העליון הנקרא "ביניש" (בלשון אשכנז: אובער-קלייד) בשעת התפלה (ובאזנינו שמענו על הרב "בית-דוד" שהיה זרבו דרך הקדש להתעטף ב"ביניש" כשהיה יושב לדון לכבוד השכינה אשר בקרב אלוקים ישפט. זכיתו יגן עלינו);

יש מין הקנה אחרת ובה. דהינו הקנה בדעתו, שלא יעשה שום דבר קטן וגדול בפתע פתאם אלא קדם עשותו כל מעשה יתן אל לבו ויחשב בדעתו אם ראוי לעשותו או שב ואל מעשה עדיף, וביותר צריך לזהר ולזדרז בענין הדבור כי הלשון מהיר לדבר והדבור רבו קשה רע לשמים ורע לבריות ומעוטו יפה כל עמל אדם לפיהו פידוע רעת הדבור כי רבה. לכן קדם דברו שום דבר יכיר שיחותרו בדעתו וישקלם בפלס ומאזני משפט אם הוא מקרח לדבר לצורך מצוה או לצרכו ידבר ואם אין פאותו דבור שום צורך וכל-שכן אם יש בו חשש נדנוד אסור יחרד האיש וילפת וישמר פיו וילשונו ויהיה כאלם לא יפתח פיו. יכב

ועל הכל צריך לעשות הקנה בדעתו טרם עשותו כל מצוה וקדם ברכו שום ברכה ובפטר קדם הזכרת השם הנכבד, שאם יעשה בפתע פתאם הרי היא נפסלת כיוצא מחמת חסרון פונה שהוא כגוף בלא נשמה, וידוע מאמר השם יתברך על ידי ישעיהו הנביא (כס. יא): יען כי נגש העם הזה וכו' ותהי יראתם אחי מצות אנשים מלמדך לכן הנני יוסיף להפליא וכו'. רחמנא לצלן. ויבחר הקדוש (תקו"ז תקו"ז) אמרו: כל פקודא דלא הו"א ברחילו ורחימו לא פרחא לעלא (**). וכן אמרו (עי' פינחס רלו), דכל מלא דנפק מפמא בלא דחילו ורחימו עלה פתיב (במדרב יא. לג): הכשר עורנו בין שניהם ואף ה' תרה כעם (***) על זה

ומרן אדמו"ר בד"ש זי"ע אמר, ירחצו מים, מים מורה על תשובה, ירחצו מים היינו שיעשה תשובה על תשובתו, וכי כך עושים תשובה לפני הקב"ה. והנה בענין תשובה יש תשובה על חטא כאשר אדם עבר עבירה מסוימת, ויש תשובה על כל מציאות האדם, על העבודה השייכת למח ועל העבודה של הלב והאברים, בכל חלק בפני עצמו לעקור את חלק הרע שבו, לא תשובה על חטא פרטי אלא תשובה של עקירת חלק הרע הנמצא באדם. וזה היה הכיור קודם שנגשים לעבודת בית המקדש, לטהר את כל מציאות האדם בתחתיים שניים ושלישיים. ונמצא שהכיור לא נועד לעבוד בו בעצמו עבודת השי"ת כשאר הכלים, אלא הוא ענין מיוחד, מסכת של הכנה לעבודת השי"ת, ולכן גם נאמר בפרשה מיוחדת.

ואיתא בתורת אבות ממרן הק' מקוברין זי"ע, ורחצו ידיהם ורגליהם, ידיהם נקראים המדות, היינו המדות הרעות שבאדם, ורגליהם היינו הרגלים רעים, שיש אצל האדם ענינים שאינם כ"כ מצד המדות, אלא שהורגל בהם והוטבעו בו. ובבואם אל אהל מועד, כאשר בא ללמוד תורה, או בגשתם אל המזבח לשרת, כשנגש לעבודת ה', ורחצו ידיהם ורגליהם, צריכים או לרחוץ ולטהר את כל המדות הרעות וההרגלים הרעים.

ענין ההכנה קבעוהו צדיקי אמת לעיקר גדול מאד, וחסידים אמרו שמבחינות מסוימות הכנה למצוה גדולה יותר מהמצוה עצמה. באמת כאשר יהודי ניגש להניח תפילין ואומר הנני מכין בהנחת תפלין לקיים מצות בוראי עליו להרגיש בכל עומק נפשו, איך בשר ודם היודע את שפלותו מרהיב עוז להתייצב בתפילה לפני השי"ת, ולהתעטר בתפילין על כל הענינים הנשגבים הכלולים בהם. ולכהפ"ח שתהיה לו ההכנה בבחי' "לבבי הנשבר הנדכה והנכאה הבט משמים וראה" (סליחות ער"ה), וכמאה"כ (תהלים נא) לב נשבר ונדכה אלקים לא תבוז, שאם אין בידו לעשות הכנה אחרת הרי זו גופא הכנתו. דאם אמנם ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי, וכל אחד יודע את חשבונו, אבל אחר שברון לבו כבר אינו רשע, כדאיתא בראשונים

(תשו' אור זרוע ח"א קיב) שכיון שמתחרט כבר אינו נקרא רשע, שאמנם צריך עדיין תיקונים אך בעצם כבר אינו רשע. וחסידים השקיעו הרבה מאד בהכנה, והיו עמלים שעות קודם התפלה, וכמאחז"ל (ברכות ל:): חסידים הראשונים היו שווין שעה אחת קודם התפילה. וזהו בבואם אל אהל מועד, קודם שניגשים להתפלל לפני השי"ת, או בגשתם אל המזבח לשרת מרומז גם בעת שבא לעסוק בענינים הגשמיים, כדאיתא בבית אברהם שהוא כמאחז"ל (ברכות נה). שלחנו של אדם הוא כמוזב, ירחצו מים שיקדימו לזה הכנה. וזהו אומר והיתה להם חק עולם לו ולזרעו לדורותם, להורות שאמורה כאן דרך עבודה שהיא חק עולם לו ולזרעו לדורותם, אפ"י גם בזמן שאין ביהמ"ק קיים, והוא ענין ההכנה לשמו ית', הן קודם שמתעסק בעבודת ה', והן קודם שמתעסק בענינים גשמיים.

9 Therefore, we must strive to follow the ruling of the *Shulchan Aruch* by having a clear kavanah in mind when doing all mitzvos. When doing any mitzvah, especially one of those listed above, one should think, *I am doing this mitzvah כְּאֲשֶׁר צִוָּה הַשֵּׁם* — as Hashem commanded.

KAVANAH B'MITZVOS CAN OPEN OUR EYES TO MITZVAH OPPORTUNITIES

In order to infuse kavanah into our actions, we need to learn the mitzvos and recognize opportunities to fulfill them. If we do this, we will see that such opportunities surround us on all sides.

There are many mitzvos we can do throughout our day which we tend to overlook and forget, simply because we do not think about them.

* For example, there are many activities that we do every day which, if we would have kavanah, would be considered acts of *chessed*. Helping out in the home, lending a listening ear to your child, or giving them something to eat are all acts of *chessed*.

Even outside the home, one can fulfill many mitzvos of *chessed* each day simply by being aware that every helpful thing we do for someone else is a *chessed*. When doing these things, a person should be happy, viewing them not as a burden, *chas v'shalom*, but rather as a great opportunity to fulfill the commandment of Hashem.

➔ In other areas as well, kavanah can transform ordinary actions into mitzvos. For example, paying a worker on the day they did the work, lending someone money, or removing a hazard from the street are all considered to be mitzvos if done with kavanah.

Therefore, in order to ensure that one's actions are considered as mitzvos, it goes without saying that a person must have broad knowledge of the mitzvos of the Torah.

For example, when making the *brachah* of *HaGomel* after surviving a dangerous situation, one can fulfill the mitzvah of remembering Hashem's kindnesses.³⁴ And when one mentions the word *Shabbos* before the daily *Shir shel yom*, they can fulfill the mitzvah of *Zachor es yom haShabbos l'kadesh*. One must, however, have kavanah in order to fulfill these mitzvos.

10

When an elderly person or *talmid chacham* passes by, one should stand up, having kavanah to fulfill the mitzvah of *mipnei seivah takum v'hadarta...* Those who learn Torah in the *beis medrash* should have kavanah to fulfill the mitzvah of *talmud Torah* before learning. When answering a fellow student's question in learning or assisting a weaker student, he should have kavanah that he is doing the mitzvah of *chessed*. Similarly, when he returns a *sefer* to its proper place after learning, he should have kavanah that he is doing a *chessed* to the person who will need the *sefer* next.

* It is thus possible that two men can learn together all their lives, but after passing away and entering the World to Come, they may discover that there is a huge difference between them. The one who was careful to have kavanah when learning Torah and doing mitzvos will receive a complete reward for his actions, whereas the other, who was not careful to have kavanah, will receive a reward that is greatly compromised. Who can imagine the pain that he will feel when he discovers that this unimaginable loss could have been prevented merely by having kavanah?

11a

KAVANAH B'MITZVOS CONNECTS US TO HASHEM AT ALL TIMES

Whether one is a *kollel* man learning in the *beis medrash* or a businessman who spends his day at the office, it is incumbent on a person to try to connect to Hashem constantly. Even when a person is not in

shul or the *beis medrash*, one should not feel that they are disconnected from their *avodas Hashem*.

* Being aware of the countless opportunities to do mitzvos and taking advantage of them by having kavanah for each one, a person will always stay connected to Hashem, the Source of all blessing — even while busy with work or errands. A person who always has kavanah before doing mitzvos will continually increase their awareness of Hashem and connection to Him.

➔ As an example, a man who owns a bakery can prepare bread solely as a means to earn money. If, however, he chooses to have kavanah and think about the great *chessed* that he is doing by supplying bread to Hashem's children, then he will be fulfilling mitzvos all day long and thereby earn a great reward in the World to Come. But if all he thinks about is the money, he will sadly forfeit these mitzvos.

The same is true for a doctor with his patients and a grocer with his customers. Indeed, it is true for every profession. By adding kavanah to the actions that they are already doing, people can merit hundreds or even thousands of mitzvos every day. And this is *in addition* to the money that they earn; they will earn money *and* accumulate a vast amount of mitzvos. In this way, they will bring Hashem into their workplaces, forge a bond with Him and live with Him in their daily lives, in all places and at all times.

* And all this begins with having the following simple and clear intention before doing any mitzvah: "I am doing this mitzvah כְּאֲשֶׁר צִוָּה הַשֵּׁם — as Hashem commanded."

12 קוּמְתָא בְּיַד הַשֵּׁם

ברש"י - במראות הצובאות - בנות ישראל היו בידן מראות שרואות בהן כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עיכבו מלהביא לנדבת המשכן, והיה מואס משה בהן וכו'.

ובפשטות לשון הכתוב 'הצובאות אשר צבאו פתח אוהל מועד' פירושו, אשר צבאו לתרומת המשכן, וכן פירש הרמב"ן. אלא שלפי זה אין שייכות במה שצבאו לנתינת המראות שזכרו כאן.

אולם אונקלוס תרגם 'במחזין נשיא דאתין לצלאה בתרע משכן זמנא'. כלומר שבא לפרש שעל כן נקט הכתוב פרט זה

* 'הצובאות', ופירש שבאו לאוהל מועד להתפלל.

ובאבן עזרא פירש דבריו, שהיו הנשים האלה עובדות ה', וסרו מתאוות זה העולם, ונתנו מראותיהן נדבה, כי אין להם צורך עוד להתייפות. ובוזה מבאר הטעם שציינה זאת התורה.

ונראה לבאר על פי דברי התרגום, שכאשר באו הנשים הללו להתפלל, או לעבוד את ה' בקרבנות ובהשתחוואה, שימשו אותן מראות אלו להתקשט לפני כואם לאוהל מועד, שביקשו להכין עצמן בצורה מכובדת כראוי לעמוד לפני מלך, כעניין שדרשו בגמרא שצריך האדם לסדר את גופו ומלבושיו בטרם יבוא להתפלל (שבת י.), כנדרש מן הכתוב 'הכון לקראת אלוקיך ישראל' (עמוס ד, יב). אלא שמרוב חביבות ונדבת הלב עבור בית ה', תרמו הנשים את המראות לכבוד ה' למלאכת המשכן.

other, so that one person would not look into another's tent.²¹

At that point, the *pasuk* recounts:

"The spirit of God came upon him."²²

What does this mean? Rashi explains that Bila'am decided not to curse them after all!²³

What made Bila'am change his mind? Let us understand the significance of "the entrances of their tents were not facing one another." It wasn't just so people wouldn't peek into each others' houses. There is a deeper point here. This is where Bila'am stumbled upon the true nature of the Jewish People.

→ A Jew has his own corner, his own private domain. And there he is alone, connecting to HaKadosh Baruch Hu with love. This was the point that so impressed Bila'am.

Said R. Yosi, "I never called my wife, 'My wife...' I rather called my wife, 'My home.'"²⁴

The wife symbolizes the "home." And so say Chazal:

"His home"—this is his wife.²⁵

✳ It was always the Jewish woman who expressed the private domain, the closed-off corner, where just she and Hashem are found.

13

A man shall go out to his activity and to his work, until the evening.²⁶

In the morning, the man would say goodbye to his wife, and go out to conquer the world. He would plow and plant, engage in commerce, travel by ship, etc. And the wife would stay closed up in the home.

The man conquers, while the woman creates the "private domain," the corner where no stranger may enter. The quiet corner where a Jew meets his Creator. This was always the role of the woman.

14

This matter may be compared to the great joy of a wedding. There are a lot of means that we employ at a wedding to elicit joy. There is a band, there is a banquet, there are streams of people coming and going, noisily dancing and singing and celebrating. But next to all this tremendous commotion there is a

✳ quiet little room: the *yichud* room. This is a private domain disconnected from all the noise and action going on all around.

The role of the man is to make a lot of noise, to conquer the world, to do the mitzvos, to learn the Torah.

The woman is the "private domain." She is the very essence of connection with Hashem. She doesn't need all sorts of means in order to have a relationship with Hashem. She doesn't need to lay tefillin, because she herself is tied to Hashem. She doesn't need to wear tzitzis in order to remember, because she remembers naturally. She doesn't need a sukkah in order to be in the embracing presence of Hashem, because her whole being is in such a relationship with Him. She also does not need to learn Torah in order to connect with Hashem, because she is already deeply connected. She is by definition the private domain where the whole relationship with Hashem takes place.

Man originated with 248 limbs and organs, because he bears thousands of tasks. But a woman is created from just one: the rib. She has one task, which is to stay connected to Hashem—and this is her main role.

ואכן בזה יוכן מדוע השתמשו בזה לעשיית הכיור דווקא, אלא כשם שהן השתמשו בזה להכין עצמן לקראת ה' יתברך, עשו מזה כלי העשוי להכנת הכהנים לרחוץ ידיהם ורגליהם בגשתם לעבודה.

ודיוק נוסף מצאנו בפרשה זו. בענין עשיית הכיור נאמר למשה (ל, יח): "ונתת שמה מים", בעוד שלפי דקדוק הלשון ראוי היה שייאמר ונתת בו מים. הדגשה זו חוזרת ונכפלת גם בפרשת "פקודי" (מ, ז) בה נאמר: "ונתת שם מים", וכך גם נאמר אודות ביצוע המלאכה (מ, ל): "ויתן שמה מים לרחצה" הלא דבר הוא!

✳ הסבר לענין זה כתב ה"משך חכמה". לדבריו, אמנם הנכנס לעזרה לעבודה ולא קידש ידיו ורגליו, חייב מיתה, אולם קידוש זה אינו חייב להעשות דוקא ממי הכיור. ביום הכיפורים, למשל, היה הכהן הגדול מקדש ידיו ורגליו מקיתון של זהב. רק מקום הקידוש הוא מעכב, באשר הוא חייב להיות לעולם בין אהל מועד ובין המזבח. הוא שאמרה תורה "ונתת שמה מים", לאמור, מקום זה הוא הקובע והמחייב (ויסוד הדברים כבר מופיע בדברי הרמב"ן ל, יט).

אפשר שרמז גדול נרמז בענין זה, כיון שהכיור מסמל את חלקן של הנשים בכלי המקדש, סמל רב משמעות מצוי כאן. התורה פטרה את האשה מיישראל מכמה וכמה הלכות, אולם היא המופקרת על ענין קדושת המקום הבית.

[אפשר שזו הסיבה שבגינה אמרה התורה שבשביל לבדוק את הסוטה, שחגה מכללי הצניעות של בנות ישראל, יש לקחת דוקא ממימי הכיור המקודשים, (עיי' במדבר ה, יז), שציינו את נדבתן וטהרת ליבן של בנות ישראל הכשרות].

15

A woman of valor is her husband's crown.²⁷

A woman represents the crowning accomplishment and goal of the Torah and mitzvos, i.e., the relationship with Hashem that can exist only within the private domain.

✳ A child's first *beis midrash* is his mother's womb, where he learns the entire Torah. Afterward he grows bigger in his mother's bosom as she feeds him the purest food. Only when he is stronger and can stand on his own, only after he is weaned, does he come under the auspices of his father. But during the child's first two years of life, only his mother can give him his basis and his foundation.

16

It is not just cell phones. Modern communication with radio, television and internet has broken into our private domain.

There isn't a moment where a person can be alone with himself. Either he is listening to something on his earphones, or he is talking on the phone. The private domain has been invaded, and the home has turned into a public domain.

The Torah describes to us the Mishkan and the Beis HaMikdash, which were guarded private domains. The height of this privacy was in the *Kodesh HaKodashim*. There were no less than four surrounding walls defending this private corner. First was the wall of the Temple Mount, then was the wall of the Temple Courtyard, then was the wall of the *Heichal*, which was six *amos* thick, and then came another wall that demarcated the *Kodesh HaKodashim* itself.

→ This is how we need to protect our corner of *kedushah*, the privacy of the Jewish home, the place where we meet Hashem.

בימינו, איננו מסוגלים לפעול פעולה עמוקה וחודרת יותר, שהיא נטילת הרגליים. רחיצת רגליים במים באה למעשה להוריד את האור מטה מטה. המים הנשפכים מסמלים את האור שחודר למטה ומוזכר את הכל. והנה, מקום הרגליים, הוא מקום ההרגל, כל הדברים שהאדם דש בעקביו בלי שימת לב, כל הדחפים הנמוכים שמושכים את האדם למטה, "רְגֵלֶיךָ יָרְדוּת מִנֶּת" (משלי ה ה). שם מקום משכן הנפש הבהמית הנמוכה. בימינו אנו לא מסוגלים לטהר ולהעלות את המקומות הללו, ולכן אנו צריכים להישמר מהם מאוד. הכוחות הנמוכים, צריכים להיות כפופים תחת שלטון הקדושה: אם אין אנו מסוגלים להעלות אותם, אזי צריכים אנו בכל לבבנו להתאמץ לשעבד אותם אל הקדושה, לשלוט בהם ולרסן אותם. את הידיים אפשר להרים למעלה. לא את הרגליים. לכן צריך בכל כוח לשלוט ולהישמר מהכוחות הנמוכים הללו, לבלתי תת להם להתפרץ ולמשוך אותנו חלילה למטה.

בבית המקדש האירה הארה עלינו ומיוחדת. רחיצת הידיים והרגליים כולם, והעלאתם למקום הקודש. ממקום בית חיינו, נמשכה טהרה וקדושה לכל ישראל. עצם רחיצת הכוהנים, השפיעה שפעת טהרה ונקיות לכל ישראל, לכל המעשים

הבחיריים, ולכל הכוחות המתאווים שבנפשות בני ישראל. פעולת הכהנים לא נועדה רק עבורם, אלא נועדה גם כדי למשוך טהרה ואורה לכל בית ובית בישראל.

טללימים | שען ר' חיים הכהן (15)

הכיוור - מאיר אור הטהרה בעולמות

כידוע, כל כלי הקודש נועדו למשור את ההארה האלהית לעולמות (ראה עמ' חמה ואילך, ועמ' רסו ואילך, ובשיחת 'זכמת לב וסוד האומנות'). כל כלי וכלי גונו בחובו אורות קודש עליונים המיוחדים לו לפי צורתו, תבניתו וייעודו. והנה, שונה הוא הכיוור מיתר הכלים. הוא לא נועד לצורך עבודת הקודש, אלא הוא נועד להכשיר ולהכין את הכהנים, שהיו ראויים לעבוד את עבודת הקודש. הכיוור עומד בפתח, בכניסה למקום הקודש, וְנִתְּנָה אֹתוֹ בְּיַד אֱהָל מוֹעֵד וּבְיַד הַמִּזְבֵּחַ וְנִתְּנָה שְׁמֹה מַיִם. הכיוור עשוי נחושת, בשונה מהכלים העשויים זהב. הנחושת היא המתכת השייכת לבחינת ההכנה (וזהו ב רכט א, עולת ראייה א עמ' קיט), ההתמודדות עם כוחות הטומאה והרע שעלולים להיאתו. כך מצינו גם שמשנה נצטווה לעשות נחש נחושת, הנחושת כוללת באותיותיה את הנחש (וזהו ב קמח א), אלא שהיא מתקנת ומתמודדת איתו, ומרוממת את ישראל למקום הקודש.

הכיוור נועד לרחיצה - וְרָחַצוּ אֶתְרוֹ וּבְיָדוֹ וּבְיָדוֹ מְמַנֵּה אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם, בְּבָאֵם אֶל אֱהָל מוֹעֵד וְרָחַצוּ מַיִם וְלֹא יָמְתוּ, אוּ בְגִשְׁתֶּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשֵׁרֵת לְהִקְטִיר אִשָּׁה לַיהוָה. הרחיצה מושרשת בסוד הטהרה, העבודה שבתוך בית המקדש היא עבודת קודש, קדושה, אולם עבור הקדושה צריך קודם כל טהרה, כידוע, לקדושה אין היפך. היא

עבודת פרשת השא עבודה רצמ

ורחצו אחרון ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם, בבואם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו, או בגשתם אל המזבח לשרת להקטיר אשה לה'. ענין מנחת רחילה זו יצואר, על פי מה שאמר הכמוז בפרשת עגלה ערופה (דברים כא ו) וכל זקני העיר ההוא הקרוצים אל החלל ירחצו את ידיהם על העגלה הערופה צנח, וכחצו המפרשים ענין רחילת הידים זזה, על פי מה שפירש רש"י הק' סס, וכי עלתה

על לב שזקני צית דין שופכי דמים הם, חלל לא רחיעו ופטרנוהו בלא מזונות ובלא לוייה. והיינו כי ימכן, שהיה להם איזה רוגזה על האיש ההוא, או איזה נגיעה אחרת, אשר בגללה לא השגיחו עליו כראוי צדואו לעיר, לפסק לו אכילה ושמיה וללוחו, וממוך כך אירע לו שמת צדוך. ולכן חייבה המורה את זקני העיר לרחוץ את ידיהם, היינו להעיד שמעשי ידיהם טהורים ממימה זו, שלא היה צהס שום חשש נגיעה שהיה אפשר לגרום מימת האיש.

ובענין זה היחה ענין מנחת רחילה של אהרן ובניו צפרשה זו, כי טרס צואס לשרת לפני ה', הוצרכו לרחוץ את ידיהם ורגליהם, היינו לטהר את מעשיהם, שלא תמערב צעזודתם איזה מחשבה זרה, או איזה נגיעה לשם גדולה וכבוד, חלל צעזודתם מהא נעשית בלב טהור ונכוו, בלי שום סיג ופגס.

וענין רחילה זו ונהגת בכל אדם וכל זמן, כי טרס ניגש האדם לעבוד עבודה לה', צריך לטהר עצמו מכל נגיעות, כגון כאשר ניגש לעבוד עבודת החפלה, שמשפך כמו שניגש להקריב אשה לה', כי תפלות כנגד ממידין מקוס (נכרות ט:), צריך לעמוד זה על המשמר, שעבודתו מיעשה צטהרה, נקיה מכל נגיעות של שטות, של כבוד וגדולה וכדומה.

עלינו ופנימית, ואין הקליפות יכולות לפגוע בה. מי שיש לו היפך - היא הטהרה, אשר ההיפך ממנה הוא הטומאה (ראה ליקושי מוהר"ן קמא נא). הטהרה איננה הקדושה בעצמה, אלא הכנה אל הקדושה. הטהרה מתעסקת בהכשרת האדם לגשת לאלהיו, "אָרַחֵץ בְּנִקְיוֹן פִּי וְאֶסְבֶּכֶה אֶת מוֹפְתֵי ה'" (תהלים כו ז). צריך הוא האדם, בשעה שניגש אל הקודש, אל הדבקות האלהית העליונה, אל אור נשמתו, לזכך את עצמו ואת גופו, לטהר את לבבו מכל לכלוך ופגם, לנקות ידיו ורגליו בבואו אל הקודש.

רחיצת ידיים ורגליים והעלאתם לעילא

מעלה מיוחדת יש לכיוור ולטהרה שלו - בכיוור היו רוחצים את הידיים ואת הרגליים. אנו איננו מסוגלים לטהר גם את הרגליים, ואנו עושים רק 'נטילת ידיים', אבל בבית המקדש, במקום הקדושה העליונה, היו הכוהנים ראויים לטהר את הכל. למעשה, האדם נחלק לשלוש חלוקות - הראש, שבו משכן הנשמה והאורות הטהורים והקדושים שבו. האמצע - פלג גופו העליון, המתבטא בידיים שלו, שבו הוא פועל פעולות ועושה מעשים מכוח מחשבה והתבוננות. החלק התחתון, הנמוך ביותר - פלג גופו התחתון, המתבטא ברגליים שלו, ששם זה מקום ה'הרגלים' שלו שהוא עושה ללא מחשבה והתבוננות. הרגליים הן מלשון 'הרגל', ששם המקור לצדדים הנמוכים שבאדם, אותן פעולות שליליות שהאדם עושה בהיעדר מחשבה והתבוננות, אלא מתוך דחף שצריך תיקון (זה סוד 'מושכל' מורגש' ו'מוטבע', בסוד 'חב"י' 'חג'ה' ר'ה"י', ראה גם עמ' ערב ואילך).

הטומאה והקלקולים יכולים להיאתו בחיצוניות - במעשים, בהתנהגויות השגורות, הן בידיים והן ברגליים. אלא, שאת הקלקולים שמקורם בידיים, קל יותר לתקן, אלו הם הקלקולים שחבויים בתוך המעשים שהאדם עושה מתוך מחשבה ושימת לב, אך אינם נקיים לגמרי. נטילת ידיים מורכבת משני שלבים - קודם כל יורדים מים מלעילא, שרומזים על שפע ממקום גבוה, ורוחצים את החיצוניות, את הידיים ופעולותיהן. לאחר מכן מגביהים את הידיים לעילא, לכנגד הראש.

ביסוד העניין, פעולת טהרה זו מוככת את כל מה שהידיים שלנו מסמלות - את כל המעשים והפעולות שלנו, שאנו פועלים מכוח בחירה ושימת לב. אנו שופכים עליהם מים טהורים, מים שלא נעשתה בהם עבודה, והיינו שאינם פגומים בפגם האדם ובבחירתו המקולקלת. לאחר מכן אנו נוטלים את הידיים ומעלים אותם

למעלה. העלאת זו באה להורדת לנו שעלינו לקשר את הידיים אל המחשבה, אל מקום הראש (ראה שער הכוונות דרושי ברכת השחר, בן איש חי תולדות שנה א הלכה ז). אנו צריכים שהידיים שלנו תהיינה נאמנות אל הנשמה השורה במוח, שכל החיצוניות שלנו, כל הבהירות והמעשים שלנו יהיו מסורים אך ורק אל הפנימיות שלנו, אל המחשבות הטובות והרגשות הטהורים שבקרבנו, ולא חלילה לשום דבר אחר. אל לנו לתת לכוחות חיצוניים למשוך את ידינו ואת מעשינו אחריהם, ולמלא רצונם. אנו משעבדים את ידינו אך ורק אל הקדושה הפנימית שבקרבנו, קדושת ה' העליונה שמחיה את כל מהותנו.

ובן צריך לטהר לבו בעת התפלה מכל מחשבות רעות, וכמו שהרמב"ן הק' כותב באגרותיו לבנו, דיבורים קנרים הכוללים את כל ענין התפלה, וזוה"ק: יזהר כל

דברי העולם מלבד צעם התפלה, והכן לבך לפני המקום צ"ה, וטהר רעיוניך, וחסור הדיבור קודם שמוציאו מפיו. כי צעם התפלה צריך האדם לשבות בלבו מכל דברי העולם, כענין שאמרו חז"ל במצות שבת (מכילתא שמות כ ט) "יהא צעיוניך כאילו כל מלאכתך עשויה שלא תהרהר אחר מלאכה", כן צריכה עם התפלה להיות צעיוני האדם בצחינת שבת, שיצטור במחשבתו, ויהא צעיוניו כאילו כל מלאכתו עשויה, שלא יהא לו שום דאגה ושום מחשבה, לא מן העבר ולא מן העתיד, אלא מומו ולבו יהיו טהורים, להוציא תיבות התפלה צפה מלא ובלב ששם, וזכך שעם התפלה יזכור מה שאמר הבעש"ט הק', שכל דיבור אשר האדם מוציא מפיו, פורחת מיד לעילא, וצורךין אותו אם ראוי להמקבל. שאשר יזכור את זמנו, יתאמן בכל מלה ומלה, להוציאה מפיו באופן שעתה לפני ה' טהורה ונקיה.

וצריך האדם לסדר הדבר כך מתחלה, לעמוד להתפלל במקום כזה, ובעת כוחו, שצאחה עם ומקום יוכל להסיר ממוחו כל מחשבה אחרת. ולא יהא לבו ממחר לשום דבר, כי הממחר צעם התפלה, הרי צלל עם התפלה, לבו טרוד באותו ענין אשר אליו הוא ממחר, נמלא כי מלבד מה שמתפלל מפני כך צמיהרות, גם צמלתו המהירה שמתפלל, לבו כל עמו.

כיוור 'הטהרה' - בתוך תחום 'הקדושה'

כך היא המידה - "סור מרע ופשע טוב" (תהלים לד טו), קודם סור מרע, בחינת טהרה, ואחר כך עשה טוב, בחינת קדושה. אלא שאם כך יש מקום לעיין - מפני מה מוצב הכיוור בתוך מקום המקדש? הלא מקום המקדש בכללותו מקושר לעינין הקודש, ולפי זה היה צריך לשים את הכיוור בחוץ, לפני הכניסה פנימה, ומדוע הכיוור ניצב בתוך חצר אוהל מועד ובתוך מקום המקדש?

התשובה לדבר היא, שגם הטהרה יונקת את כוחה מהקדושה. אמנם באמת אי אפשר לגשת אל הקדושה לפני הטהרה, אולם כל הכוח להתמודד עם הטומאה וכוחותיה נובע מהקשר העמוק אל הקדושה, צריך לדעת, לפעמים אדם נופל חלילה בקלקול ומתרחק מהקדושה. אז הוא נעשה חלש כוח ואיננו יכול להתמודד עם הטומאה. אמנם הוא רוצה לטהר את עצמו וללחום בכוחות השלייליים, אלא שהוא איננו מצליח. במצב זה, צריך הוא לעורר עמוק את הכיסופים אל הקדושה, הוא צריך להוכיח לעצמו את הנשמה הקדושה שבקברו. השייכות שלנו אל הקדושה היא דבר שחוקק בעצמותנו, ואף אם התרחקנו חלילה, בפנימיותנו אנו קשורים מאוד מאוד אל הקדושה.

דווקא ההיכרות בקדושה שחוקקה בנו, היא זו שנוסכת בנו את הכוחות לקום ולהיטהר²². דווקא החיבור הפנימי אל הקדושה, הוא המציע אותנו גם בצעדים

של הטהרה. הכיסופים אל הטוב מסייעים לנו לסור מהרע. כל יהודי צמא להיות קשור לקודש הקדושים, ודווקא בוכות צימאון זה הוא מקבל את הכוחות לעשות עבודה של הכנה, של טהרה, לעשות את עבודת הנפש של הכיוור.

ממילא יוצא, שעל אף שבחינוניות צריכים אנו קודם כל להתחיל עם טהרה, ואחר כך קדושה - "אָרְחֵץ בְּנִקְיֹן פֶּסֶף" ואחר כך "וְאַסְבִּיבָה אֶת מִזְבְּחֵךָ ה'" (תהלים כו ו). אבל בפנימיות העניין הפוך - קודם כל מוכיחים לעצמנו בפנימיותנו את השייכות שלנו למרום הקודש, מעוררים את הלב לכיסופים לעילא לעילא, אל הדבקות המוחלטת באל חי, באהבה ובקדושה אדירה, ודווקא מכוח חיבור פנימי זה, מתעוררים בנו הכוחות החזקים ללחום בכל קטנות, בכל טומאה ורפש ולהכין עצמנו גם בחינותיות להיות מחוברים אל הקדושה מבית ומחוץ, שיהיה גופנו כמו תוכנו - רצוף אהבת ה' ויראתו בכל עת²³.

וזהו הענין מה שנפסק בשו"ע (או"ח סי' * 35 ס"ז) שצריך האדם לרחוץ ידיו קודם התפלה, והיינו דוגמת הכהן שהיה מקדש ידיו מן הכיור קודם עבודתו, שכמו שם הימה כוונת הרמיה לטהר את מעשי ידיו, כדי לעבוד עבודת המקדש בלב טהור ונכון, כן גם בעבודת התפלה שהיא במקום עבודת הקרבנות, צריך האדם לרחוץ ידיו מקודם, ולכוין צוה לטהר את מעשי ידיו, כדי לערוך את התפלה בלב טהור וזך.

ובן הדבר לגבי כל המאה ברכות אשר האדם חייב לצרף בכל יום, שכולן נכללות בעבודה שבלב זו תפלה, כולן צריך האדם להכין ולטהר לבו מטרס יצר, להחזותו לפני מי הוא מצרף, ומה הוא מצרף, ולצרף הברכה בכוונה ובשמחה ובלב שלם, לשבח להקב"ה בכל לבו, לא בחטיפה, וצבליעת שפתיים, כמאות אנשים מלומדה ח"ו.

ובן צעק הטהרה, שגם היא נחשבת כעבודת הקרבנות, כמו שאמרו חז"ל (משמות קי). כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם, גם בגשמו לעבוד עבודה זו צריך לרחוץ ידיו מקודם, היינו

לטהר מחשבתו, שיכול לעסוק בה מתוך טהרת הלב, מתוך מחשבה נכונה וטהורה, לא לשם מחשבות של שטות, להפאר ולהאגדל בלימודו, לעשות את התורה קרדוס לחפור בה ח"ו.

המקדש, וכמו שאמר הכתוב (שמות כה ט) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ופרש"י הק', יעשו לשמי בית קדושה, וכל בית צישראל שמתנהגים בו בקדושה, הוא בית קדושה, אשר השכינה שורה שם. לכן כמו שצנית המקדש, הוצרכו הכהנים לרחוץ ידיהם, כדי לעבוד עבודתם בלב טהור, כן צריך כל אדם להשגיח שציתו יהא טהור מכל מערובות פסולת, שכל סדר הנהגת הבית תהא בקדושה וצטהרה, צבליעות הראוי, טהור ונקי מכל חקות הגוים.

והקב"ה כניכול מצקש ומשחוקק לשרות צביתו של צר ישראל, וכמו שאמר הכתוב (שמות כו מה) ושכנתי בתוך בני ישראל וגו' לשכני בתוכם אני ה' אלהיהם, שהקב"ה מצקש וממחנך אלינו, נא מתנהגו באופן כזה שאוכל לשכון בתוכם. וכמו שאמרו חז"ל (רעיון ג) אשכחן משכן דאיקרי מקדש ומקדש דאיקרי משכן, רומז כי על ידי שהאדם מתנהג צביתו בקדושה וצטהרה, איקרי משכן, השכינה שוכן בתוכו, ואשכחן משכן דאיקרי מקדש, שאשר וזכה שמתרה שם השכינה, ניקל לו להתנהג בקדושה וטהרה.

וצריך האדם לעמוד תמיד על המשמר על זה, כי בדבר קל שאינו מתנהג כדבעי, אפשר שיגרש השכינה מצימו, ואילו להשכין השכינה צבית, לא דבר קל הוא, כי יותר קל להרס צנין, מאשר לבנות ולשכלל צנין, כי לבנות מחדש נצרכה עבודה רבה. וכמו שכתוב צפרשה זו (שמות לב ט) סרו 'מהר' מן הדרך אשר צויתים, כי לסור מן דרך ה' אפשר צרגע אחד, מהר, אבל

להתנהג בדרך ה', בקדושה וטהרה, לזה אין זוכין כל כך מהר, אלא נצרכה לזה עבודה רבה יום אחר יום.

R. Belsky 25

On a deeper level, the construction of the Kiyor can be understood in terms of the purpose it served in the Mishkan. Before the Kohanim could approach the Mizbe'ach or enter the Mishkan, they were required to wash their hands and feet with water from the Kiyor. It was a rite which purified the body, making it fit to perform the avodah in an unblemished way, as Dovid HaMelech said: "מי יעלה בהר ה' ומי יקום" - Who shall ascend Hashem's mountain, and who shall stand in His holy Place? One of clean hands and a pure mind" (Tehillim 24:4). Thus, the Kiyor was made specifically from the copper mirrors of the righteous Jewish women. They wanted to purify their neshamos by taking the mirrors which had served vanity, and cast them aside. The act of giving up their mirrors was a rite of purification, and this imbued the shiny copper plates with a special ability to purify the minds and bodies of those who would wash from the water of the Kiyor, which was made from those very mirrors. The hands and feet of the Kohanim thus were properly sanctified before approaching the avodah.

26

אם כן, אפשר שזוהי הסיבה הפנימית לכך שהכיוור, למרות היותו כלי של טהרה והכנה אל הקדושה, ניצב הוא ועומד בתוך הקודש ולא בפתח מבחוץ. שכן גם את הטהרה שבנו אנו מסוגלים לעשות אך ורק מכוח ההשתייכות הפנימית אל הקודש. דווקא בגלל שנשמת אלהים אדירה בקרבנו, אנו סולדים מכל מעשה רע ומכל טומאה שבגוף. המושג טהרה התחדש אצל ישראל, מכוח הקדושה, קדושת הנשמות, כך היא המידה - הגוף מתקדש מעצם היותו לבוש לאור המבהיק של הנשמת, והטהרה מתחדשת מכוח השייכות לקדושה²⁷.

מעלת מראות הצובאות

יזעש את הכיור וגוי במראת הצבאת אשר צבאו פתח אהל מועד... [א] כתב היספורנו, אשר צבאו פתח אהל מועד. לשמוע דברי אלקים חיים, כאמרו והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד, ואותן הנשים מאסו עניני תכשיטיהן, והקדישו מראותיהן להורות שאינן צריכות עוד להן, עכ"ל.

ונראה בביאור דבריו, דמה שהביאו את מראותיהן לבניית המשכן לא היה עיקר מעלתן של בנות ישראל. אלא שהם הנשים הבינו שכדי להביא שוב להשראת השכינה, צריכות גם הן להשתנות, לא די בזה שהביאו יקרותן [מראות הצובאות] אלא ש"מאסו עניני תכשיטיהן", לכן אחזו במדרגה שאכן ראיות היו להשראת השכינה בתוכם [ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד]. כי אי אפשר לבוא לפני המלך בשק מלא גשם וחיים של ביקוש מילוי תאוות עולם הזה, ולבקש גם השראת השכינה, כי הם תרתי דסתרי. וזוהי שהם הביאו את מראותיהן והראו שאכן הם השתנו, וכו' להשראת השכינה.

שיחות לספר שמות 5 נג 3

הכנה זר-שלבית לעבודת המקדש

וצריך לומר, שהחשיבות שראתה התורה בפירוט זה, היא משום שאת כל הקדושה שלו לעבודה במשכן, היה הכוהן שואב מאותו קידוש ידיים ורגליים. בפעולה זו, מונח היסוד לקדושה ששורה על הכוהן בעבודתו, ועל כן הרחיבה התורה בעניין הכיור. תאמרו: והרי כבר קודם לכן טבל הכוהן את כל גופו במקווה ונטהך (יומא ג, ג), ומה אמור קידוש ידיים ורגליים זה להוסיף? *אלא שהטבילה במקווה, רק הסיירה מהגוף את הטומאה, את המפריעים לקדושה; אבל כעת, מניין יערה קדושה על גופו? מניין ישאב את מעלתו? - מן הכיור; משם הוא מושך קדושה אל כל גופו. ובאה התורה ומגלה, שהקדושה האצורה בכיור זה, לא באה מנדבת

נחושת רגילה שנדב מארדהו למשכן, אלא מנחושת שקדמה ונתקדשה על ידי תפילה; תפילתן של אותן נשים, "אשר צבאו פתח אוהל-מועד" בשעת תפילתן. ולא די שנחושת זו נתקדשה בדביקות התפילה, אלא שאף היתה זו נחושת המראות של אותן נשים. מראת, היא כלי אישי וחביב מאוד אצל אשה, יותר מכל שאר כלי-הנשים המוזכרים בתחילת הפרשה (שמות לה, כב). ויתכן אפילו, שכאשר באו להתפלל, לא נתכוונו כלל הנשים לתת אותן מראות, המצויות בידיהן באופן קבוע מפני החביבות. ורק בהשפעת תפילתן העליונה; בעקבות קרבת האלקים שהשיגו, חשו שגם את המראות הן צריכות לתרום למשכן. מהתרוממות רוח כזו, ממתת-נפש שכזו - שואבים כוהני' קדושה! זהו השיעור הנלמד מן הכיור שהיה במשכן; כיור, שהיתה בו מעלה יתירה על הכיורים שנעשו אחריו, שהרי בבית ראשון ושני, נעשה הכיור מנחושת רגילה.

הדיבור - יסוד הקרבה לה'

יסוד העבודה והקדושה במשכן, הוא איפוא על-ידי תפילה. ונמצאנו למדים, שבנוסף לכך שהתפילה היא תחליף לקורבנות, הרי היא בראש ובראשונה יסוד הקורבנות. כי הפעולה היסודית בפניית האדם אל הבורא, היתה ונשארה - הדיבור; הפעולה בה נבדל ונתרומם האדם מכל חי. אלא שבזמן המקדש, נוספה אפשרות מעולה יותר של התבטאות, וזאת בהקרבת הקורבן; פעולה מעשית, הבאה רק בנוסף ליסוד התפילה שבדיבור. אבל העיקר הוא האמירה בפה, ולא כפי שמקובל לחשוב, שהיום, בדלית-בריאה, באה התפילה כזכר עמום בלבד למעשה הקורבנות.

ולכן כידוע, בכל קורבן הבא על חטא, חייבת להיות גם אמירת יודיו של המקריב, ו"אין מתכפר להן בקורבנם, עד שיעשו תשובה" ויתנדו ויודו דברים" (רמב"ם הל' תשובה א, א). אפילו בקורבן שלמים, שאינו בא על חטא ואין בו מקום לידו, אומר הרמב"ם: "ויראה לי, שאינו מתוודה על השלמים, אבל אומר דברי שבח" (הל' מעשה הקורבנות סופ"ג). משמע שהרמב"ם הבין, שחייב להיות דיבור בכל קורבן, כיוון שהתפילה שבפה, היא-היא יסוד הקורבן; יסוד ההתקרבות לה'. ולכן בכל בוקר, היו הכוהנים מתפללים קודם

שהקריבו את קורבן התמיד, כדי שיקובל קורבנם ברצון לריח ניחוח (תויו"ט לתמיד סופ"ד, ורע"ב שם רפ"ה). זו גם הסיבה, שלמרות שנחושת המראות לא היתה אלא נחושת פשוטה בלבד, עלתה חשיבותה על תרומות הפח והזנום ושאר תכשיטי-הזהב שתרמו הנשים למשכן. כיוון שהנכוונות הנפשית לנתינת נחושת זו, נבעה מתפילה מעולה; תפילה שהשפיעה ושינתה את הלב. וכבר הארכנו, שעיקר הנתינה למשכן תלוי בכוונת הלב (עיין באורך, שיחה יט).

פרקי פרשת כי תשא תורה רצט

עיין רמב"ן שכתב שמכאן המקור למה שתקנו רז"ל נטילת ידיים שחרית, וכזה גם בתשובת הרשב"א שהביאו הבית יוסף, ועיין כאן ברביד הזהב. ויל"ע דלמה לא תקנו גם רחיצת רגלים. והנראה דבספרי מב' - הביאו במשך חכמה - דגם לאכילת קדשים ע"י כהנים בע"י רחיצת ידיים אבל לא רגלים, שאין אכילה ענין לרגלים, עיי"ש. ונראה דנט"י לא תקנו מגדר זכר לעבודה כיון דבמקום תמידים תקנום, אלא משום דהתפלה עצמה חשובה לעבודה, וזו העבודה הוא מגדר נשא לבבנו אל א-ל בשמים, הרי עזו העבודה מתיחסת לכפים, ולכן יש בה רק רחיצת ידיים [ועיין ברמב"ן בפנימיות

אהל 32

ונראה שמעלת מראות הצובאות היתה בזה, שכונתם של נשי ישראל היתה רק לשם מצוה, להרבות צבאות ישראל, מה שמרוב הצרות לא היה להם שום חמדה ולא חששו אף למצות פו"ר, ואף גדולי הדור שהיו אז כעמרם, לא חשו לזה, ואותן נשים צדקניות מסרו נפשם ע"ז וסמכו על הנס שהשי"ת יגדלם כרוב הנסים שהיו להם. ובכוונה זו שהקב"ה רוצה ברכיית בני צריך גם הכהן לעבוד העבודה, שע"ז צריך מתחילה לכפר עליהם ולהתפלל בעדם ולברכם בשעת העבודה, ולכן סמוך לעבודה ברכת כהנים, שהשי"ת ישמרם ויטיב להם ויתרבו בני כוונת הנשים הצדקניות. (שם ש?)

מכאן 33

כעין זאת כתב גם ה"שפת אמת" (פרה, תר"ו) אודות סדר הפרשיות: "שקלים", "זכור", "פרה" ו"החודש". הצעד הראשון הוא "שקלים", ענין ההתנדבות וההתעוררות לעבודת הבורא. התעוררות ראשונית זו מובילה ליזכירה, הוא גילוי הפנימיות היהודית הטובה, המייחלת ומצפה אל הקדושה. שלבים אלו הינם המוקדמים, ומהם ממשיך וצועד היהודי לקראת השלימות של ההיטהרות מכל פסולת, ואזי הוא זוכה להתחדשות רוח הקדושה שבקרבו, בבחינת "לב טהור ברא לי אלקים ורוח נכון חדש בקרבי".

מקדש הלוי 34

אם ננסה לתאר לעצמנו כיצד נראה כהן שהגיע אל המשכן או אל בית המקדש לעבוד עבודה, נוכל לומר בוודאות שהוא היה מרומם ומקודש. אין ספק בכך, שכהן שידע שפניו מועדות אל הקודש לשרת לפני אלוקיו - ערך בנפשו את כל ההכנות הנחוצות בכדי להגיע אל חצרות בית ה' כשהוא מטוהר ומזוכך.

אולם כאשר הגיע סוף-סוף אל הקודש - לאיזו קבלת פנים הוא זכה? קבלת הפנים היתה בדמותו של הכיור אשר כביכול הבהיר לו באופן שאינו משתמע לשתי פנים, כי כל הקדושה שרכש בעצמו עד הנה, כל הרוממות וכל הדרגות הנעלות - אינן מספיקות... הוא לא יוכל לגשת אל העבודה עצמה - מבלי הזדככות נוספת, מבלי קידוש ידיים ורגלים ממי הכיור!

ללמדנו, כי אף פעם אין די בעבודתנו, ואין אנו יכולים לנוח ולומר לעצמנו כי עשינו את כל המוטל עלינו בשלמות... תמיד נדרשת מאיתנו עבודה נוספת התקדשות נוספת, הזדככות נוספת, בכדי להגיע אל פסגת המעלה אליה ביכולתנו להעפיל!